

Elämän
tähden

Tays INFEKTIO

Ajankohtaisia infektioasioita 2012 • Nro 1 / 3.2.2012

Tuberkuloosiohjeet ovat päivittyneet

Infektiolääkäri Kirsi Valve, keuhkolääkäri Iiris Rajalahti, TB-hoitaja Merja Laitala, Tays

Vuonna 2007 työstetyt alueelliset aikuisten tuberkuloositoimintaohjeet on päivitetty. Päivityksessä on huomioitu myös THL:n uusi kontaktiselvityssuositus, jonka keskeiset muutokset ovat:

- Tartuttava hengitysteiden tuberkuloositapaus on potilas, jonka TB-yskösvärjäys on positiivinen tai jonka keuhkokuvassa nähdään onteloiva muutos.
- Perusselvityksessä tutkitaan kaikki lähikontaktit ja alle 5-vuotiaat tilapäiskontaktit.
- Kontaktiselvityksessä aikuisen lähikontaktin tutkimuksiin kuuluu kaksi keuhkokuvausta alkutilanteesta ja vuoden kuluttua, päihdeongelmaisia seurataan puolen vuoden välein 2 vuoden ajan ja moniresistentille tuberkuloosille altistuneita puolen vuoden välein vähintään 2 vuoden ajan.
- Työterveyshuollon ohjeessa on pyritty esimerkkien avulla auttamaan työssä tapahtuneen altistumisen jälkeen luokittelua lähi- ja tilapäiskontakteihin.

Uutta on terveystarkastuskaavake, jota voidaan käyttää hyväksi opiskelijaterveydenhuollossa seulottaessa suuresta määrästä ulkomaalaistaustaisia opiskelijoita niitä, joiden tulisi päästä terveydenhoitajan vastaanotolle ja keuhkokuvaukseen. Kaavaketta voi käyttää apuna myös perusterveydenhuollossa tai työterveyshuollossa terveystarkastusten yhteydessä, tai vain TB osiota hyödyntäen epäiltäessä tuberkuloosia esimerkiksi päivystysvastaanotolla, jolloin tulkkia ei aina ole käytettävissä. Opiskelijoiden lisäksi muita kohderyhmiä voivat olla esimerkiksi avioliiton tai muun perhesiteen kautta Suomeen tulleet sekä tilapäis- ja pitkäaikaistyöntekijät. Kaavake on käännetty seuraaville kielille: englanti, ruotsi, saksa, ranska, espanja, venäjä, viro, turkki, somali, vietnam, albania, thai, arabia, kurdi, persia (dari), kiina.

Tuberkuloosiohjeiden tarkoituksena on yhtenäistää tuberkuloosipotilaan hoitoketjua, antaa apuvälineitä kontaktien arviointiin ja tutkimiseen sekä valvotun lääkehoidon toteuttamiseen.

Ohjeet löytyvät helposti ulkoisilta sivuilta www.pshp.fi kirjoittamalla hakukenttään "tuberkuloosiohjeet".

Tuberkuloosiohjeet

- [Alle 16-vuotiaiden lasten tuberkuloosiohjeet](#)
- [Aikuisten tuberkuloosiohjeet](#)
- [Yskimishygienia](#)

Klikkaamalla Aikuisten tuberkuloosiohjeita, saa avautumaan ohjevalikon.

Aikuisten tuberkuloosiohjeet

- [Toimintaohje päivystysalueelle epäiltäessä tarttuvaa tuberkuloosia](#)
- [Toimintaohje tartuttavaksi epäillyn, lääke-resistenttiä tuberkuloosia mahdollisesti sairastavan potilaan sijoituksesta](#)
- [Ohjeet hoitohenkilökunnalle tartuttavan tuberkuloosipotilaan hoidosta](#)
- [Tb-yskösnäyteohjeet](#)
- [Kontaktiselvitysohjeet](#)
- [Tuberkuloosin lääkehoito-ohjeet](#)
- [Ohjeet työterveyshuoltoa varten](#)
- [Toimintaohje maahanmuuttajien parissa työskenteleville](#)
- [Ohje päihde- ja asumispalveluiden parissa toimiville](#)
- [Monikieliset terveystarkastuskaavakkeet](#)

Sivuston oikeassa laidassa, kohdassa "muualla verkossa" on tärkeitä linkkejä kansainvälisiin tai valtakunnallisiin ohjeisiin ja tiedostoihin:

- [Valtakunnallinen tuberkuloosiohjelma 2006](#) (päivitys tulossa v 2012 lopussa)
- [Korkean tuberkuloosi-ilmaantuvuuden maat](#)
- [THL:n suositus tuberkuloosin kontaktiselvityksen toteuttamiseksi](#)
- [Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden infektio-ongelmien ehkäisy](#)
- [Maakohtainen BCG-rokotuspolitiikka](#)

Toivomme ohjeiden ahkeraa käyttöä!

Toistaiseksi hiljaista influenssarintamalla; vielä ennättää varautua

Epidemiologi Sirpa Räsänen, Tampereen kaupunki

Tämänvuotinen influenssakausi tekee tuloaan. Vielä se ei kuitenkaan näy Pirkanmaalla; helmikuun alkuun mennessä PSHP:ssa on laboratorionäyttein diagnosoitu vasta kaksi influenssatapausta, joista toinen oli viime vuoden puolelta ulkomailta tuotu tartunta. Muualla Suomessa influenssaa on kuitenkin todettu tasaisesti lisääntyvään tahtiin, ja odotettavissa on taudin ilmaantuminen Pirkanmaallekin muutaman viikon kuluessa.

Suomessa lähes kaikki alkuvuoden influenssatapaukset ovat olleet A-influenssaa, tarkemmin määritettynä sen H3N2-alatyyppejä. Tämä on toinen tavallisimmin kausi-influenssana kiertävistä A-influenssatyypeistä, joka muuntautuu pintarakenteiltaan jatkuvasti niin, että pitkäaikaista vastustuskykyä sairastetun taudin tai aiempien kausien rokotuksista ei tautia vastaan synny. Parin viime vuoden epideeminen ”sikainfluenssa”, H1N1v kiertää edelleen jonkin verran Euroopassa, eikä ole mahdotonta että sitäkin talven ja kevään aikana Suomessa tavataan.

Influenssanäytteitä kannattaa tässä vaiheessa ottaa herkästi influenssan taudinkuvalla hoitoon hakeutuvista potilaista, jotta tapausten esiintymistä ja epidemian alkua voidaan seurata.

Lue infektiotiedotteesta nro 7/2011 influenssan oireista, näytteiden otosta ja riskiryhmistä, joille influenssaa epäiltäessä oseltamiviriilääkitystä suositellaan. Lääkitystä kannattaa harkita influenssaepidemian aikana myös niille ei-riskiryhmäläisille, joilla on voimakasoireinen influenssamainen taudinkuva, jonka alusta on kulunut korkeintaan 48 - 72 tuntia.

Influenssarokotteen ottaminen kannattaa. Rokote on syytä ottaa hyvissä ajoin ennen influenssan tuloa Suomeen, jotta kunnollinen vastustuskyky ennättää kehittyä. Vielä pari viikkoa ennen influenssalle altistumista otettu rokote antaa kuitenkin suojaa taudilta: vielä nytkin otettu rokote on todennäköisesti hyödyllinen. Rokote antaa suojaa influenssaa vastaan ja vähentää influenssan jälkitauteina usein nähtäviä keuhkotulehduksia, korvatulehduksia ja poskiontelontulehduksia. Kausi-influenssarokote ei sisällä pandemiarokotteen haittavaikutusten aiheuttajaksi epäiltyä adjuvanttia, vaan sen tiedetään vuosikymmenien kokemuksella olevan koostumukseltaan turvallinen ja hyvin siedetty.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/ajankohtaista/kampanjat/kausi-influenssa/materiaalipankki

Tuhkarokko jyllää Euroopassa, myös Suomen tilanne muuttunut

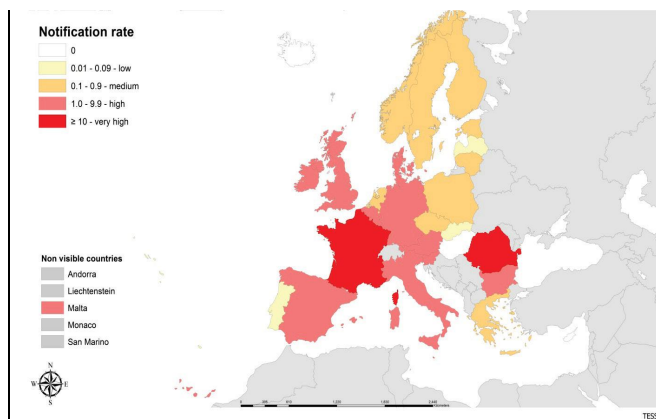
Infektiolääkäri Kirsi Valve, Tays

Tuhkarokon paluuta on käsitelty aiemmin Infektiotiedotteissa 3 ja 4/2011. Tiedotteet löytyvät helposti PSHP:n nettisivuilta (www.pshp.fi) kirjoittamalla hakukenttään Infektiotiedote.

Tuhkarokkoepidemia jatkuu vaikeana Euroopassa, tapauksia oli 29 maassa yhteensä 28 887 vuoden 2011 aikana. Eniten tapauksia todettiin Ranskassa (15 076), Italiassa (5090), Romaniassa (2818), Espanjassa (1914) ja Brittein saarilla (1030). Ilmaantuvuus oli suurinta alle vuoden ikäisillä lapsilla (39,1 / 100 000). Viime vuonna tuhkarokkoon kuoli Euroopassa 8 henkilöä (0,03 % sairastuneista), enkefaliittiin sairastui 26 (0,1 % sairastuneista) ja pneumoniakomplikaation sai 1040 (4 % sairastuneista). Euroopan tautiviraston laatima kartta tuhkarokon ilmaantuvuudesta eri maissa vuonna 2011 havainnollistaa epidemian suuruutta. Koko julkaisu on luettavissa linkistä:

http://ecdc.europa.eu/en/publications/Publications/12_01_European_monthly_measles_monitoring_Dec_20_11.pdf

Distribution of notification rate (cases per 100 000 population) by country, EU and EEA countries, January–November 2011 (n=28 887) ECDC

Vuonna 2011 todettiin Suomessa yhteensä 29 tuhkarokkotapausta. Laajempi epidemia on toistaiseksi vältetty hyvän rokotuskattavuuden ansiosta. Tapaukset keskittyivät Etelä-Suomeen, yksi tapaus todettiin Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä. Sairastuneista nuorimmat olivat vuoden-kolmen vuoden ikäisiä, heillä todettiin 9 tapausta. 13–16-vuotiailla oli neljä tapausta, 20–30-vuotiailla kymmenen ja 31–41-vuotiailla kuusi. Sairastuneiden rokotushistoria ei ole tiedossa, mutta ainakin alle 6 vuotiaat ovat saaneet korkeintaan yhden MPR-rokotteen, vuoden ikäisistä osa

sairastuneista on ollut vailla rokotesuojaa. Tuhkarokkotapaukset tulivat ilmi 1-10/2011 välisenä aikana.

Neuvolat ja opiskeluterveydenhuolto, huomioikaa THL Rokoteosaston tiedotus MPR-rokotuksista

Tiedote 30.12.2011:

THL suosittaa lasten tuhkarokkorokotuksia edelleen 12 kuukauden iässä

Euroopan tuhkarokkotilanne on edelleen vaikea, vaikka uusia kotimaisia tartuntoja ei loppuvuoden 2011 aikana ole todettu. Keväällä 2011 THL suositteli, että ensimmäinen MPR- eli tuhkarokko-sikotautivihurirokkorokote annetaan neuvoloissa jo 12 kuukauden ikäisille lapsille. THL suosittaa, että samaa käytäntöä jatketaan ainakin kesäkuun 2012 loppuun asti.

Alle vuoden ikäisille ulkomaille matkustaville lapsille annetaan MPR-rokote

Ulkomaille matkustaville 6-11 kuukauden ikäisille pikkulapsille annetaan MPR-rokote ennen matkaa. Alle 12 kuukauden iässä annettu MPR-rokote ei välttämättä tuota suojaa yhtä hyvin kuin myöhemmin annettu rokote. Jos rokote annetaan alle 12 kuukauden ikäiselle lapselle, lapsi tarvitsee myös rokotusohjelman mukaiset kaksi MPR-rokoteannosta, jotka annetaan 14–18 kuukauden ja 6 vuoden iässä.

Ulkomaisten opiskelijoiden MPR rokotuksia tehostetaan!

Lisäksi suositellaan, että ulkomaalaisten opiskelijoiden tuhkarokkorokotuksiin kiinnitetään oppilaitoksissa erityistä huomiota, ja tarjotaan tarvittaessa täydennysrokotuksia kesäkuun 2012 loppuun asti. Ellei opiskelija ole sairastanut tuhkarokkoa, hänellä tulisi olla kaksi MPR-rokotusta, jotta hän olisi suojassa tuhkarokolta.

Ulkomaalaisten opiskelijoiden rokotuksiin voi käyttää THL:sta tilattua maksutonta rokotetta. Tuhkarokko on infektiotaudeistamme tarttuvimpia. Tauti leviää suojattomien kautta myös hyvin rokotetussa väestössä.

Lisätietoja: Terveyden ja hyvinvoinninlaitos
Tuija Leino, erikoistutkija,
Rokotusohjelmayksikkö

Kaikkien terveydenhuollon työntekijöiden, opiskelijoiden ja työharjoittelijoiden on syytä tarkistaa tuhkarokkosuojansa ja täydennettävä se tarvittaessa. Jos suojasta ei ole varmuutta, suositellaan kahta MPR-rokotusta vähintään puolen vuoden, mutta mieluiten 2-3 vuoden välein. Rokotukset voidaan toteuttaa työterveyshuollossa, opiskeluterveydenhuollossa tai kotikunnan terveyskeskuksessa.

Kuva: Kirsi Valve

*Infektioyksikkö toivottaa
kaikille hyviä hiihtokelejä!*

Miten löydät infektio-ohjeet?

Hygieniahoitaja Minna Vuorihuhta, Tays

Sairaanhoitopiirin ulkoisilta sivuilta (www.pshp.fi) pääsee nyt suoraan Infektio-ohjeisiin joko kirjoittamalla hakukenttään Infektio-ohjeet tai kulkemalla polkua: ammattilaiselle, ohjeistukset, infektio-ohjeet. Samat ohjeet löytyvät Intranettiä käyttäville sairaalahygieniaohjeista.

Infektio-ohjeet

- [Clostridium difficile-infektio](#)
- [Ensihoito ja sairaankuljetus](#)
- [ESBL](#)
- [MDRAki](#)
- [MRSA](#)
- [Norovirus](#)
- [Syyhy](#)
- [Tartuntataudin ilmoittaminen](#)
- [Tuberkuloosiohjeet](#)
- [Ulkomailta siirtyvä potilas](#)
- [Veritapaturmat](#)
- [VRE](#)
- [Tuhkarokko](#)
- [Vesirokko](#)